

Správa č. 56/02/TV o monitorovaní Slovenskej televízie

Monitorovaný program: Noviny STV

Monitorované obdobie: 24.6.2002-7.7.2002

Vypracoval: Programový odbor

Prerokované a schválené Radou pre vysielanie a retransmisiu dňa 27.08.2002

Výsledky monitoringu Novín STV zo dní 24.6.2002-7.7.2002

Monitoring Novín STV v dňoch 4.3.2001-31.3.2001 bol zameraný na kontrolu dodržiavania ust. § 16 ods. a), b) zákona č. 308/2000 Z.z. o vysielaní a retransmisii, podľa ktorého je vysielateľ povinný zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť spravodajských programov, pričom vysielateľovi zákon ukladá povinnosť oddeliť názory a hodnotiace komentáre od informácií spravodajského charakteru. Realizoval sa na základe Radou schváleného projektu vzťahujúceho sa k monitorovaciemu obdobiu 4.3.2002-31.3.2002 (komparatívny monitorong spravodajstva STV, TV Markíza a TV JOJ) s vopred **stanovenými sledovanými parametrami**.

Výberový súbor tvorili Noviny STV - hlavný spravodajský program vysielaný na oboch kruhoch o 19.30 hod.

Redukovaným súborom boli príspevky, v ktorých boli priamo či nepriamo prezentovaní zástupcovia politických subjektov, vlády, parlamentu a prezidenta SR. Základným parametrom pre danú analýzu, resp. vzťah daného média a prezentovaných politických subjektov bolo sledovanie priestoru a spôsobu, akým boli tieto vymedzené subjekty prezentované recipientom.

Samostatne boli vyhodnocované kategórie:

- prezident SR
- vláda SR
- parlament
- politické strany

Sledované parametre

- priestor prezentácie politických subjektov
- spôsob ich prezentácie (pozitívny, neutrálny, negatívny)
- nekorektné správy (dodržiavanie princípov žurnalistickej profesionality predovšetkým

v súvislosti s vyššie citovaným § 16 zákona č. 308/2000 Z.z., výskyt komentatívnych prvkov)

Metodika a zaznamenávanie údajov

Pri monitoringu sme použili takú metodiku, keď je prezentovanej osobe pripisovaná príslušnosť k tomu subjektu, za ktorý sa v príspevku vyjadruje a ktorý v príspevku

skutočne zastupuje.

Zber a záznam dát

Zaznamenávali sme meno subjektu, príslušnosť, časový priestor prezentácie, spôsob prezentácie. Záznamové dáta sme vpisovali do formulárov a následne spracovávali v počítači.

Nemapovali sme prezentované témy, ich výskyt sme sledovali iba nepriamo cez prizmu vyjadrení politických subjektov.

Zahraničné spravodajstvo nebolo predmetom monitoringu s výnimkou zahranično-politických aktivít monitorovaných subjektov v rámci sledovaných parametrov.

Prezentácia sledovaných politických subjektov bola meraná v sekundách vtedy, ak:

- sa subjekt vyjadroval priamo - hovoril na mikrofón
- sa prezentácia subjektu realizovala sprostredkované - subjekt bol citovaný redaktorom, bol objektom redaktorovej výpovede
- bol prezentovaný v detailných záberoch iba v obraze a bol zároveň objektom redaktorovej výpovede alebo bol prezentovaný iba v obraze (archívne, resp. ilustračné zábery)
- bol objektom výpovede politika, resp. respondenta
- došlo k zmienke o politickom subjekte - v danom prípade mu bol priradený súhrnný čas 1 sekunda

Ku každému subjektu bola popri časovom priestore a zmienke priradená aj hodnotiacia známka, ktorá odzrkadľovala spôsob referencií o subjekte. Referencie každého politického subjektu prezentovaného v Novinách STV boli hodnotené prostredníctvom trojstupňovej hodnotiacej škály:

- pozitívny
- negatívny
- neutrálny

Vzhľadom na špecifické postavenie STV ako vysielateľa zo zákona, ďalším sledovaným parametrom bola prezentácia tých politických strán a hnutí, ktoré majú zastúpenie v NR SR, najmä z pohľadu zodpovedajúceho zastúpeniu strany v parlamente, resp. jej spoločenskému a politickému významu. **Sledovaným kritériom bola rámcová orientácia STV na tzv. tretinový model (2:1) zastúpenia koalície a opozície, ktorá vyplýva z Charty spravodajstva a publicistiky, V. časť , čl. 4.**

Sledovali sme spôsob informovania o mimoparlamentných stranách s preferenciami dlhodobo nad 5 percent (SDKÚ, Smer, ANO).

Výsledky monitoringu

Vzhľadom na predvolebné obdobie bol monitoring primárne zameraný na prezentáciu politických subjektov. Bola mapovaná profesionálna úroveň spracovania jednotlivých príspevkov z hľadiska výskytu nekorektných správ.

Sledovaným obdobím boli dva týždne dní 24.6.2002-7.7.2002. Bolo odmonitorovaných 14 vydaní daného spravodajského programu na časovej ploche cca 4 hodín a 20 minút.

Zmonitorované boli všetky príspevky domáceho a zahraničného spravodajstva.

Analyzované však boli iba tie príspevky, ktoré spadali do vymedzeného redukovaného

súboru.

V priemere každé vydanie Novín STV obsahovalo cca 14 príspevkov mapujúcich domáce dianie a dianie v zahraničí.

Analyzované príspevky mali aj v danom období ustálenú štruktúru, popísanú v predchádzajúcich monitorovacích správach.

Priestor a spôsob prezentácie politických subjektov v Novinách STV

V období od 24.6.2002-7.7.2002 bolo v rámci výberového súboru prezentovaných 21 politických strán, nezávislí poslanci, prezident SR a vláda SR. Toto obdobie bolo na domácej politickej scéne charakterizované predovšetkým vrcholiacou kauzou železničného tendra, (ponuky firiem DMU-GTW a Alstom na nákup ľahkých motorových súprav pre slovenskú Železničnú spoločnosť) ktorá kulminovala po rokovaní prezídia SDKÚ otriasajúc dôverou SDKÚ s následným odvolaním J. Macejka z postu ministra dopravy, pôšt a telekomunikácií, ako aj ohlásením odchodu prešovského primátora J. Kopčáka z SDKÚ. Dané obdobie potvrdzovalo pretrvávajúcu atomizáciu politickej scény v SR.

Dôležitou vnútropolitickou udalosťou, vzbudzujúcou súhlasné i nesúhlasné reakcie relevantných politických strán, bolo vystúpenie prezidenta SR R.Schustera v parlamente so Správou o stave Slovenskej republiky. V danom období rezonovala potreba novelizácie zákona o štátnej službe, plošné vyplácanie prídavkov na deti od 1.7.2002 i hroziace exekúcie voči VŠZP.

Došlo i k dlho očakávanému zvoleniu Súdnej rady, ako aj k eskortovaniu hlavných podozrivých v kauze krachu nebankových subjektov z Chorvátska na Slovensko. Z USA boli prevezené telesné pozostatky významného slovenského politika M. Hodžu, Noviny STV mapovali, okrem iného, neúspešné odvolávanie premiéra M. Dzurindu na mimoriadnej schôdzi NR SR na návrh HZDS-ĽS. NR SR rozhodla o zriadení rezortnej Vysoké školy zdravotníckej, schválila novely obchodného zákonníka, zákona o ochrane osobných údajov, schválenia zákona o obchodných reťazcoch, ktorý vyvolal nevôľu u obchodníkov. Prezident vystúpil v parlamente so Správou o stave Slovenskej republiky, navštívil Ruskú federáciu, odvolal J. Macejka z funkcie a následne poveril I. Mikloša riadením ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií. Zahraničnopolitické aktivity prezidenta súviseli s návštevami libanonského prezidenta E. Lahouda a španielskeho kráľa Juana Carlosa v SR.

V monitorovanom období vláda schválila na návrh ministra vnútra novelu volebného zákona, ku ktorej však poslanci zaujali skeptické stanovisko, odvolala generálneho riaditeľa TA SR I. Čeredejera z funkcie, došlo k podpisu zmluvy o predaji 49% akcií Stredoslovenskej energetiky francúzskej spoločnosti Electricité de France. Premiér Mikuláš Dzurinda sa stretol s P. Medgyessym, s ktorým rokoval o kontroverznom zákone o zahraničných Maďaroch, atď.

Relevantné politické subjekty boli, okrem reakcií na aktuálne spoločensko-politické dianie, medializované i prostredníctvom aktuálnych volebných preferencií a dôveryhodnosti politických osobností zo zdrojov MVK, NOC, Polis Slovakia s.r.o. a IVO. Vyjadrovali sa k Správe o stave Slovenskej republiky, ktorú predniesol prezident v NR SR a ostatným dôležitým vnútropolitickým udalosťami. Vyššie uvedené udalosti sa odrazili na ploche prezentácie vymedzených subjektov a kategórií.

Zastúpenie politických subjektov v Novinách STV

graf č. 1

V Novinách STV v monitorovanom období najväčší priestor na prezentáciu dostala **vláda. Jej plocha predstavovala plochu 26,8%. Členovia vlády** sa vyjadrovali k aktuálnym problémom, o ktorých rokovala a o problémoch spadajúcich do kompetencie jednotlivých rezortov - išlo o rezorty hospodárstva, zdravotníctva, armády, školstva, zahraničných vecí a životného prostredia.

Informácie o činnosti vlády sa týkali podpisu zmluvy o predaji 49% Stredoslovenskej energetiky s predstaviteľmi Electricité de France, schválenia návrhu novely volebného zákona, poverenia I. Mikloša riadením rezortu dopravy, pôšt a telekomunikácií, odvolania generálneho riaditeľa TA SR I. Čeredejera z jeho postu, z dôvodu neehospodárnosti s nakladaním prostriedkov štátu, rokovania premiéra SR s premiérom MR o maďarskom krajskom zákone, účasti na Dňoch Slovákov v Maďarsku. Priestor dostali aj informácie o rokovaní predstaviteľov rezortov hospodárstva a zahraničných vecí štátov združených v CEFTA v Bratislave, o financiách chýbajúcich NBÚ na realizáciu zákona o elektronickom podpise, o poľnohospodárskej politike štátu s ohľadom na očakávaný vstup SR do EÚ. Aktivity vlády mali priestor pri informovaní o stave prác v tuneli pod Braniskom, rozostavanosti ďalších diaľničných úsekov, ako aj pri zabezpečovaní informovania verejnosti o ekonomických a sociálnych súvislostiach vstupu SR do EÚ, najmä s očakávaným zvýšením cien potravín. Vláda sa stala predmetom kritiky za nezvládnutie štátnej liekovej politiky, stav nezamestnanosti, pretrvávajúcu korupciu, atď. Vedenie SR o zasa kritizovalo vládu pre neriešenie problémov verejnoprávnych vysielateľov. Boli mapované aktivity hlavného vyjednávača pre vstup SR do EÚ J. Figeľa v kapitole poľnohospodárstvo, ktorá je jednou z najťažších v prístupovom procese, ako aj pokračovanie transformácie v Armáde SR smerom k vytvoreniu profesionálnych ozbrojených síl.

HZDS-ĽS bola v sledovanom období druhým najprezentovanejším subjektom a najprezentovanejšou politickou stranou. Plocha prezentácie HZDS-ĽS predstavovala 16,9%. Daný podiel na vysielacej ploche súvisel s informáciami mapujúcimi neúspešné odvolávanie premiéra M. Dzurindu, s reakciami na Správu o stave SR prednesenú v NR SR prezidentom, na vládou schválený návrh novely volebného zákona, reakcie na vstup poslankyne D. Dubovskej do klubu HZDS-ĽS, s kritikou právneho chaosu súvisiaceho s dlhmi Poist'ovne Perspektíva. Bolo mapované zasadanie Republikového predstavenstva HZDS-ĽS, rokovanie nominačného snemu HZDS-ĽS v Nitre, na ktorom sa rozhodlo o konečnej podobe kandidačnej listiny do parlamentných volieb, ako aj volebné preferencie hnutia a dôveryhodnosť jeho niektorých predstaviteľov.

Druhým najprezentovanejšou politickou stranou v monitorovanom období bola **SDKÚ**. Bola prezentovaná najmä v súvislosti s medializáciou kauzy tendra na nákup ľahkých motorových súprav na kratšie trate pre Železničnú spoločnosť, ktorý vážne otriasol jej dôveryhodnosťou. Kauza "tendra" bola v monitorovanom období mediálne najvýraznejšou. S touto skutočnosťou súvisí aj plocha, na ktorej bola SDKÚ prezentovaná. Oproti monitoringu z marca 2002 ide o nárast z 1,6% až na 12,9%. STV informovala i o schválení volebného programu SDKÚ s dôrazom na jeho proklamované

priority, rokovanie prezídia SDKÚ, na ktorom vyvrcholila kauza tendra na nákup ľahkých motorových jednotiek pre Železničnú spoločnosť.

Prezident SR R. Schuster bol v poradí štvrtým najprezentovanejším subjektom na ploche 8,5%, čo predstavuje 4.pozíciu spomedzi vymedzených subjektov. Prezentácia prezidenta SR bola spojená s prednesením Správy o stave Slovenskej republiky v NR SR, ktorá vyvolala súhlasné aj odmietavé reakcie relevantných politických subjektov, s odvolaním J. Macejka z postu ministra dopravy, pôšt a telekomunikácií a vymenovaním podpredsedu vlády I. Mikloša za ministra uvedeného rezortu, s vymenovaním troch sudcov Ústavného súdu. Zahranično-politické aktivity R. Schustera sa prezentovali v súvislosti s prijatím prezidenta Libanonskej republiky, s návštevou španielskeho kráľa Juana Carlosa s manželkou, s návštevou Ruskej federácie, kde mu bol udelený čestný doktorát Architektúrno-stavebnej univerzity v Petrohrade. Spôsob prezentácie bol prevažne neutrálny.

SNS bola v monitorovanom období prezentovaná na ploche 7,1%, čo predstavuje 5. pozíciu v rebríčku prezentácie sledovaných politických subjektov. Predstavitelia SNS sa vyjadrovali k snahe o zjednotenie národných síl (s výnimkou PSNS) do parlamentných volieb, k neúspešnému rokovaniu predsedníčky A. Malíkovej s predsedom PSNS J. Slotom, k predvolebnej spolupráci, k rokovaniu Ústrednej rady SNS v Tvrdošíne, na ktorom vznikol návrh kandidačnej listiny do parlamentných volieb. Noviny STV priniesli informáciu o vystúpení A.Malíkovej na pôde Aliancie Európy národov (pracuje na pôde európskeho Konventu), ktorá odmieta predstavy o federalistickom usporiadaní EÚ, o úsilí národného bloku vypracovať dlhodobú víziu vývoja Slovenska, i o zhadzovaní letákov z lietadla na folklórnom festivale vo Východnej.

SMK obsadila 6. pozíciu z hľadiska plochy predstavujúcej prezentáciu vymedzených subjektov. V monitorovanom období jej plocha tvorila 4,9%. Ako súčasť koalície sa táto strana prezentovala v súvislosti so zverejnením kandidačnej listiny do jesenných parlamentných volieb, s prezentáciou volebného programu, s jeho prioritami, najmä presadzovaním vzniku Maďarskej univerzity po voľbách, ako aj reakciou na úspech KDH, ktoré získalo pridružené členstvo v Európskej ľudovej strane. Predstavitelia SMK dostali priestor reagovať i na vládou schválený návrh novely volebného zákona.

Mimoparlamentnej strane **Smer patrila plocha 4,0%, čo je 7. pozícia** spomedzi 21 prezentovaných politických subjektov. Smer dostal priestor na prezentáciu predovšetkým v súvislosti s kritikou vlády pri pokuse o jej odvolanie na návrh HZDS-ĽS. STV priniesla informácie o zasadnutí predstaviteľov strany v Galante, kde Smer zverejnil kandidátku do nadchádzajúcich parlamentných volieb. Smer bol prezentovaný prostredníctvom zverejnenia prieskumu volebných preferencií strany a vedení billboardovej kampane, ktorej sa vytýka ignorovanie etiky. (Neslušnosť - holé zadky). Spôsob prezentácie strany Smer bol neutrálno-negatívny.

Strana Smer bola druhým politickým subjektom s najväčším počtom negatívnych zmienok.

Z hľadiska priestoru plocha prezentácie **KDH** predstavovala 3,2%. Okrem

najmedializovanejších tém, ku ktorým sa predstavitelia KDĽH vyjadrovali, dostali priestor prezentovať názory i k vládou schválenému návrhu novely volebného zákona a k pokusu opozície odvolať premiéra M. Dzurindu. STV informovala aj o získaní pridruženého členstva KDĽH v Európskej ľudovej strane. Pozitívne bola prezentovaná práca a úloha J. Figeľa ako člena KDĽH v našom prístupovom procese.

Spôsob prezentácie KDĽH bol v monitorovanom období iba neutrálno-pozitívny. KDĽH bolo v monitorovanom období jediným politickým subjektom pri ktorom sme zaznamenali jeho pozitívne hodnotenie. Išlo o príspevok s pozitívnym charakterom výpovede mapujúci činnosť a aktivity J. Figeľa, ktoré boli prezentované ako vynikajúce. PSNS dostala priestor na vyjadrenie svojich postojov pri odvolávaní predsedu vlády, ako aj k problému korupcie v školstve. Medializovaný bol postoj predsedu strany J. Slotu k neúspešnému rokovaniu s predsedníčkou SNS A. Malíkovou. Spôsob prezentácie strany bol neutrálny.

Strana ANO bola prezentovaná v súvislosti s prezentáciou svojej kandidátky do parlamentných volieb, prostredníctvom príspevkov informujúcich o volebných preferenciách relevantných politických subjektov. Predseda strany P. Rusko bol prezentovaný v príspevku o prieskume dôveryhodnosti politických osobností v SR.

Všetky ostatné subjekty a strany politického spektra - **SĽĽ, SOP, OKS, SĽS, SDSS, KSS, DS-DÚ, SZS, Ľavicový blok, SDA, parlament a nezávislí poslanci** nemali významné pozície, boli prezentované najmä v príspevkoch mapujúcich volebné preferencie politických subjektov, aj to iba vo forme zmienok. **SĽĽ** ako súčasť vládnej koalície sa kriticky vyjadrila k vládou schválenému návrhu novely volebného zákona. **SDA** dostala priestor na vyjadrenie v súvislosti s nedostatočnými opatreniami vlády v boji proti korupcii. **SOP** bola prezentovaná v súvislosti s exekúciami vo VŠZP a dlhmi poisťovne Perspektíva.

Vyššie uvedené politické subjekty (podľa dlhodobých prieskumov volebných preferencií pohybujúce sa pod hranicou zvoliteľnosti do NR SR) boli prezentované formou neutrálnych informácií. Ich prezentácia bola málo významná.

Spôsob prezentácie - prezident, vláda, politické strany v Novinách STV

graf č. 2

Z hľadiska spôsobu prezentácie u všetkých politických subjektov prevládali neutrálne informácie.

Pri porovnaní spôsobu prezentácie pozitívny-negatívny možno konštatovať:

- **pozitívne bol prezentovaný jeden sledovaný subjekt - KDĽH**
- **žiadne pozitívne, iba negatívne informácie odznali pri prezentácii 7 sledovaných subjektov. Z toho bola najnegatívnejšie prezentovaná vláda, nasledovalo HZDS-ĽS, Smer, prezident, SNS, SDKÚ, ANO.**

Vláda bola celkovo najnegatívnejšie prezentovaným subjektom. Predmetom kritiky bola za neschopnosť znížiť mieru nezamestnanosti a celkový stav hospodárstva.

Oblasťou kritiky bola (už permanentná) kríza v zdravotníctve, najmä v súvislosti s protestnými akciami lekárnikov ako dôsledku nezvládnutia štátnej liekovej politiky a

situácia vo VŠZP.

Prevažoval neutrálny spôsob prezentácie.

HZDS-ĽS bola najnegatívnejšie prezentovanou politickou stranou. Celkovo však prevažoval neutrálny spôsob prezentácie HZDS-ĽS. Negatívna prezentácia bola spojená s informáciami o odstúpení M. Kuglu z postu predsedu Fondu detí a mládeže údajne kvôli pripravovanej diskreditačnej kampani voči svojej osobe ľuďmi blízkymi HZDS-ĽS. V pozitívnom zmysle nevyzneli ani informácie o povinnosti bývalých členov Mečiarovej vlády vrátiť alebo odkúpiť byty, ktoré im boli pridelené bývalým FNM, ani spochybňovanie účasti HZDS-ĽS na zostavovaní vlády po jesenných parlamentných voľbách, ale ani informácia o financovaní rekonštrukcie vily V. Mečiara.

Pri prezentácii **SDKÚ** sa popri prevahe informácií neutrálneho charakteru vyskytli aj informácie s negatívnym charakterom výpovede, ktoré prezentoval najmä primátor Prešova J. Kopčák, zakladajúci člen SDKÚ, ktorý ohlásil odchod zo strany. Značné otrasy pre SDKÚ znamenalo aj odvolanie ministra dopravy, pôšt a telekomunikácií J. Macejka.

Pri prezentácii aktivít **R. Schustera** prevažovali neutrálne informácie. Negatívna prezentácia R. Schustera súvisela s kritikou premiéra a predsedu SDKÚ M. Dzurindu spochybňujúceho niektoré časti Správy o stave Slovenskej republiky, ktorú prezident predniesol v parlamente.

Informácie s negatívnym kontextom ohľadom informovania o aktivitách **SNS** sa vyskytli v príspevkoch týkajúcich sa rokovania predsedníčky SNS A. Malíkovej s predsedom PSNS J. Slotom a so zhadzovaním letákov z lietadla na folklórnom festivale vo Východnej. Spôsob prezentácie SNS bol neutrálno-negatívny.

Prezentácia **SMK, PSNS, nezávislých poslancov a ďalších politických subjektov** bol neutrálna. Informácie s negatívnym charakterom výpovede sa viazali aj na stranu Smer a ANO. Spôsob prezentácie strany ANO a Smer bol v monitorovanom období neutrálno-negatívny. Negatívna prezentácia Smeru súvisela s výskytom zmienok s negatívnym kontextom v príspevkoch týkajúcich sa volebnej kampane prostredníctvom vonkajšej reklamy a reakcií na kritiku postupu vlády v kauze "tender", čo rovnako súviselo s kritikou postojov strany ANO v danej kauze.

Priestor venovaný zastúpeniu politických osobností v Novinách STV

graf č. 3

Ako ukazuje graf č. 3 do rebríčka 15. najprezentovanejších osôb sa okrem prezidenta SR, predstaviteľov vlády a koaličných strán dostali aj štyria predstavitelia (klasickej) opozície (HZDS-ĽS, SNS - A. Malíková, V. Mečiar, J. Cuper, I. Gašparovič, ktorý bol v monitorovanom období ešte členom HZDS-ĽS), predseda PSNS J. Slota a predseda mimoparlamentnej strany Smer.

V monitorovanom období bol výrazne najprezentovanejšou osobou, v porovnaní s ostatnými politickými osobnosťami, **M. Dzurinda** (5,23min.), ktorý sa vyjadroval predovšetkým ako predseda SDKÚ (kauza "tender") a predseda vlády. Druhou najprezentovanejšou politickou osobnosťou bol prezident SR **R. Schuster** (4,18 min.) Tretiu pozíciu obsadila **A. Malíková** (2,04min.). Za ňou nasledoval podpredseda vlády **I.**

Mikloš (1,59 min.). Plochu väčšiu ako 1 min. mali **J. Figel'** a **E. Kukan**. Takmer porovnateľnú plochu prezentácie (od 0,59 min.-0,39 min.) mali **V. Mečiar**, **J. Macejko**, **I. Šimko**, **J. Kopčák**, **J. Slota**, **J. Cuper**, **B. Bugár** a **I. Gašparovič**.

Zastúpenie koalíčných, opozičných, mimoparlamentných politických strán a nezávislých poslancov v Novinách STV

graf č. 4

graf č. 5

Zastúpenie uvedených subjektov sme vypočítavali z plochy venovanej všetkým politickým subjektom s výnimkou kategórií, prezident, vláda a parlament. Strany koalície mali priestor na ploche 40% Opozícia sa prezentovala na ploche 38%, mimoparlamentné strany na ploche 18% a priestor na prezentáciu nezávislých poslancov predstavoval 4%. Z grafu č.5 vyplýva, že politické subjekty nepatriace ku koalíčným stranám mali priestor na ploche 60%.

Dodržiavanie rámcovej orientácie na tretinový model zastúpenia koalície a opozície

Zastúpenie koalíčných a opozičných parlamentných strán v Novinách STV

(Pozri graf č. 5)

Vzhľadom na ustanovenia Charty spravodajstva a publicistiky sme sledovali pomer prezentácie koalície a opozície v Novinách STV v monitorovanom období. Naším cieľom bola kontrola dodržiavania rámcovej orientácie STV na tretinový model zastúpenia koalície a opozície.

Charta spravodajstva a publicistiky zaväzuje STV podľa časti V.Čl. 4 bod 2 " *spravodajstvo rámcovo orientovať na tretinový model (2:1) zastúpenia koalície a opozície.*"

Slovenská televízia vyššie uvedené ustanovenie Charty spravodajstva a publicistiky dodržala (resp. prekročila), pretože plocha opozičných parlamentných strán HZDS, SNS predstavovala z plochy venovanej koalícii a opozícii 49%, plocha venovaná koalíčným parlamentným stranám predstavovala 51%. Z grafu č.5 vyplýva, že politické subjekty reprezentujúce koalíciu a opozíciu mali v monitorovanom období takmer paritné zastúpenie.

V tejto súvislosti treba konštatovať, že v súčasnosti (v čase pred parlamentnými voľbami) sa prakticky všetky strany politického spektra, s výnimkou SDKÚ, KDH a SMK, správajú ako opozičné strany.

Poznamenávame, že mimoparlamentné strany sme k opozícii nezapočítavali.

Profesionalita spravodajstva STV ako jeho kvalitatívny znak

Profesionalitu spravodajstva charakterizuje dodržiavanie nasledovných kritérií žurnalistickej práce: **relevancia** (prezentácia toho, čo si zasluhuje zo spoločenského hľadiska pozornosť'), **presnosť** (najdôležitejšie kritérium kvality žurnalistickej práce),

transparentnosť (požiadavka uvádzať pri kontroverznej problematike informačné zdroje potvrdzujúce spoľahlivosť informácií), **vecnosť** (žurnalisti by nemali do prezentovaných informácií vkladať vlastné komentáre či hodnotenia. Na vyjadrovanie vlastných stanovísk by mal byť vyčlenený osobitný publicistický žánr - komentár), **vyváženosť** (ide o rovnomerné zastúpenie nielen politických alternatív, čo sa týka rozsahu a úpravy konkrétnej správy), **rôznorodosť** (poskytovanie čo najširšieho výberu informácií), **aktuálnosť** (rýchle informovanie o relevantných udalostiach), **zrozumiteľnosť** (logicky správne radenie udalostí).

Vecnosť - komentatívne prvky

K zachovaniu tohto kritéria dochádza vtedy, ak žurnalisti nevkladajú vlastné hodnotenia, či komentáre do prezentovaných príspevkov.

V monitorovanom období sme v Novinách STV zaznamenali komentatívne prvky v príspevku mapujúcom dianie na nominačnom sneme HZDS v Nitre, na ktorom sa rozhodovalo o konečnej podobe kandidačnej listiny HZDS-ĽS. Daný spravodajský príspevok bol odvysielaný dňa 6.7.2002 na 1.pozícii.

K informáciám, ktoré popisovali dianie na nominačnom sneme HZDS-ĽS, najmä prekvapivú kandidačnú listinu, z ktorej vypadli dlhoroční členovia - poslanci za HZDS-ĽS, medzi nimi i I. Gašparovič, redaktor dodal nasledovné hodnotenie: *"Stredné kádre HZDS sa teda menia, ale Vladimír Mečiar zostáva. Jeho pozíciu v strane už nemôže ohroziť ani predvolanie na finančnú polícia v Trnave, kde má vysvetliť pôvod peňazí na výstavbu vily Elektra v Trenčianskych Tepliciach."* Redaktor zdôraznil neohrozenú pozíciu V. Mečiara v HZDS-ĽS, ale nezabudol pripomenúť snahu policajných orgánov zistiť, resp. prešetriť, akým spôsobom V. Mečiar financoval rekonštrukciu svojej vily v T. Tepliciach. Pripomenutie tejto skutočnosti priamo nesúviselo s nominačným snemom HZDS-ĽS, pretože tento problém bol medializovaný dávnejšie a napriek tomu neovplyvnil postavenie V. Mečiara ako lídra HZDS-ĽS. Naopak, pripomenutie financovania rekonštrukcie vily Elektra mohlo negatívne ovplyvniť u recipientov akceptáciu V. Mečiara i HZDS-ĽS. Verejnosť je totiž citlivá práve na možné pochybné finančné transakcie alebo obohacovanie sa v čase, keď až 70% obyvateľstva SR žije z príjmov nižších ako je priemerná mzda v národnom hospodárstve a desaťtisíce občanov sú bez práce.

V monitorovanom období nedošlo k spochybneniu, resp. k nedodržaniu vyššie uvedených kritérií profesionality žurnalistickej práce, s výnimkou vyššie uvedeného spravodajského príspevku.

Záver

Spravodajské príspevky spadajúce do výberového súboru boli aktuálnym odrazom spoločensko-politického diania v monitorovanom období. Dominantné udalosti a problémy v spoločnosti dominovali aj v Novinách STV. V monitorovanom období Noviny STV priniesli informácie o 21 politických stranách a hnutiach.

Najväčší priestor na prezentáciu dostala vláda SR, čo vyplýva z jej úlohy v riadiacom procese štátu. Bola aj najnegatívnejšie prezentovaným subjektom. Negatívne informácie smerom k vláde súviseli so stavom hospodárstva, krízou v zdravotníctve, v školstve, protestami lekárnikov. Terčom kritiky bolo nezvládnutie liekovej politiky štátu, vysoká nezamestnanosť, atď. Boli mapované najvýznamnejšie aktivity prezidenta SR, NR SR a

činnosť relevantných politických strán.

Povinnosť informovať o činnosti najvýznamnejších inštitúcií štátu - prezidentovi, vláde a NR SR je zakotvená v Charte spravodajstva a publicistiky (V. časť). STV venovala uvedeným inštitúciám v monitorovanom období primeranú pozornosť.

Z monitoringu vyplynulo, že najprezentovanejšou politickou stranou bolo HZDS-ES, ale zároveň bol tento subjekt aj najnegatívnejšie prezentovaným. Z tejto skutočnosti vyplýva, že plocha prezentácie zodpovedá jeho postaveniu na našej politickej scéne ako dlhodobo najsilnejšieho politického subjektu. Jeho negatívna prezentácia (prekážka v integračnom úsilí SR do NATO, financovanie vily Elektra, privatizačné aktivity) mohla prispieť k zníženiu akceptácie daného subjektu recipientami.

Druhou najprezentovanejšou politickou stranou bola SDKÚ, čo súviselo predovšetkým s kauzou tendra na nákup ľahkých motorových súprav pre Železničnú spoločnosť.

Prezentácia mimoparlamentných politických strán nemala významnejší charakter. V porovnaní s ostatnými mimoparlamentnými stranami väčšiu plochu mala iba strana Smer, ktorá bola prezentovaná predovšetkým pre jej kritické postoje k činnosti vlády a v súvislosti s kritikou jej billboardovej predvolebnej kampane a strana ANO. ANO mala plochu prezentácie v porovnaní so Smerom nižšiu o 1,5%.

Pri hodnotení Novín STV v monitorovanom období konštatujeme, že vysielateľ rámcovo dodržiaval objektivitu a vyváženosť v spravodajských príspevkoch výberového súboru. STV dosahuje politickú vyváženosť v situácii, kedy dlhodobo pretrváva neštandardnosť našej politickej scény, keď sa politické strany v parlamente "množia" delením, a najmä v citlivom predvolebnom období. **V sledovanom období sme nezaznamenali pokusy preferovať niektorú z politických strán.** Noviny STV pokračujú v trende menšej miery prepolitizovanosti informácií počas víkendových dní.

Výberový súbor Novín STV vytvoril priestor pre rôznorodosť názorov a prezentáciu politických subjektov, ich názorov a postojov k spoločensky závažným otázkam, čo eliminovalo favorizáciu niektorého zo sledovaných politických subjektov.

Monitoring preukázal, že STV rámcovo dodržiava Chartu spravodajstva a publicistiky v časti V. čl. 4 ods. 1, ktorá upravuje informovanie o činnosti politických strán, predovšetkým politických strán zastúpených v parlamente.

V porovnaní s výsledkami predchádzajúcich monitoringov Novín STV realizovanými v tomto roku, sme prvýkrát zaznamenali výskyt komentatívnych prvkov, ale iba v jednom príspevku. Túto skutočnosť považujeme (vzhľadom na kontinuálny monitoring Novín STV v roku 2002) za výnimku.

Domnievame, že v monitorovanom programe Noviny STV v období od 24.6.2002-7.7.2002 nedošlo k porušeniu ust. § 16 písm. a) a b) zákona č. 308/2000 Z.z. o vysielaní a retransmisii.